

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ՊԱՇՏՈՆԱԳԻՐ

ԳՐՇԵՐՇ. Տ. ԲԱԲԳԷՆ Ս. ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԿԻԼԷՍԷՐԵԱՆ

ԵՒԱՅԼՆ, ԵՒԱՅԼՆ,

Ուրախ եմ յայտնելու որ Մեր եւ Միաբանութեանս բաղձանքին համաձայն, որ արձագանցել է ընթերցասէր Հայ Հասարակութեան յուրջ խնդրանքին, Ս. Աթոռոյ Տնօրէն ժողովը հուսկ ուրեմն որոշեց ձեռնարկել ՄԻՈՆ-ի վերսին հրատարակութեանը, յառաջիկայ 1927 Տարիէն սկսելով, եւ առ այդ կազմուած Խմբագրական Մարմինը միաձայն հաւանութեամբ Չեր Արքայան եղբայրութեան յանձնեց Խմբագրապետի կարեւոր պաշտօնը: Չեր խղճամիտ ուսումնասիրողի երկերը, Չեր հրապարակագրական կիրք փորձառութիւնը ԼՈՅՍ-ով եւ ՏԱԽԻՈՍ-ով, եւ Չեր յայտնի նախանձաւորութիւնը Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ հարազատ վարդապետութեանց եւ աւանդութիւններուն հանդէպ, ինքնին կ'արդարացնեն այդ անվերապան վստահութիւնը:

Երկար տարիներ է ի վեր լուծ «ՄԻՈՆ»-ի ձայնը վերսին լսեցնելով՝ Ս. Աթոռս այն համոզումը ունի քէ զոնէ մասամբ պիտի կրնայ զոհացում տալ հոգեւոր աշխատչի՝ զոր կ'զգայ մեր բարեպաշտ ժողովուրդը, ո'ր եւ ինչ պայմաններու մէջ ալ որ ապրի:

ՄԻՈՆ-ը սակայն՝ մեր ժողովուրդին զարգացած մասին ալ տամադրուած է խօսելու, Աւետարանէն բխող խաղաղիկ ու փրկարար ներշնչումներ տալու համար անոնց՝ որոնք իմաստաւորութիւն ունին իրենց մէջի բոլոր հայեցողութիւններուն հետ հաշտ ու համարձակ լծողելու մարդկային զգացումներուն ամէնէն նուիրականին, կրօնին հրամայականը:

Կրօնա-քարոյական նիւթէն զատ, զոր պիտի կրնա հանելի պէտպիսութեամբ չ'ըզտակար ընել մեր ընթերցողներուն, ՄԻՈՆ-ը փոքր ի շատէ պիտի ջանայ մշակել նաեւ Տոմարային Հիւն Մասնագրութիւնը, մանաւանդ անոր էջերուն վրայ աւելցնելով անձանօր կամ անհայ մնացած գործեր կամ գրուածներ, ինչպէս ժամանակին ըրած է Վանուցա Տպարանը: Փափաքելի է նաեւ՝ որ Հայ Եկեղեցագիտական եւ Բանասիրական հարցերու վերաբերմամբ ալ ՄԻՈՆ-ը ունենայ իր կարեւոր բաժինը:

ՍԻՈՆ իր գրական դերը պիտի ամփոփէ՝ իր սարողութեան համաձայն՝ որոշ քննականի մը մէջ, ուր բնականաբար մօտ չեն կրնար գտնուիլ զուտ գրականութեան նուիրում բոլոր սեռերը:

Իրենց բանկազին աշակցութիւնը ՍԻՈՆ-ին բերելու համար նրա իր-ում պատշաճ անձնաւորութիւններ — եկեղեցական կամ աշխարհական — մեծ յոյս ունինք թէ բարի պիտի ըլլան քաջալերելու զայն, ինչ որ պիտի կրնայ դիւրացնել Սրբազնութեանդ աշխատանքը ի նպաստ մեր առաջադրած նպատակին, եւ որով արժանաւայել հաճոյք մը պիտի ընձեռուի ամեն կարգի ընթերցողներուն:

Մաղբելով Ձեզ կարողութիւն եւ յաջողութիւն ՍԻՈՆ-ի

20 ՆՈՅ. 1926

Մնամք Աղօթարար

Ի ՎԱՆՍ Ս. ՅԱՅՈՒԲԵԱՆՅ

ԵՂԻՇԷ ԱՐՔԵՊՍ. ԴՈՒՐԵԱՆ

ԵՐՈՒՍԱԴԷՄ

Պ. Ե.

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՍԻՈՆ, ամառը իր հաստատուած է 1866 թ. Յունիստին, և հրատարակուած անընդհատ 12 տարի, մինչև 1877-ին վերջը: Առաջին թիւը լոյս տեսած է ուրեմն ասկից լման 60 տարի առաջ, խմբագրութեամբ Տ. Թ. Սաւալան-եանի, որ ժամանակի ամէնէն լաւ պատ-րաստուած մտաւորական ոյժերէն մէկն էր, իբրեւ ուսուցիչ և բանասէր, ծանօթ իւր տեսական ծառայութիւններով Ս. Յակոբ-եանց այս պատմական հաստատութեան մէջ:

Սաւալանի խմբագրութիւնը երկարա-տեւ չէ եղած: Իրմէ ետքը ՍԻՈՆի խմբագր-ութիւնը վարած են Մուրատեանց Մել-քիսեղեկ վարդապետ (ապա եպիսկոպոս) և Յապալեան Սահակ վարդապետ, (այժմ Կաթողիկոս Կիլիկիոյ):

Շատ հետաքրքրական է գիտնալ թէ ի՞նչ ծրագրով և ի՞նչ նպատակով հաստա-տուեցաւ ՍԻՈՆ: Առայդ է որ այս հարցում-ներուն պատասխանը շատ որոշ չէ այն Յայտարարութեան մէջ, զոր Սաւալան զրած է ՍԻՈՆի Ա. թիւին սկիզբը, առոր հաս-տատումը բացատրելու նպատակով: — Հե-տաքրքրութեան համար այս թիւին ուրիշ սխանակներուն մէջ քաջուած մը դրինք այդ Յայտարարութիւնը: — Բայց նկատի առ-

նելով Հայ ժողովուրդի ազգային կեանքին վաթսնական թուականները Թիւրքիոյ մէջ, կը տեսնենք որ Եսայիի պատրիարքութեան չուզրեթաց, Ս. Յակոբ գեղեցիկ ջանք մը բրած է Կ. Պոլսի հայ կեանքին մէջ խը-մբուող մտաւորական շարժումէն ետ չը մնալու և հայ մամուլի մէջ իր կարծիքն ու իր դիրքը շեշտելու նպատակով:

Թիւրքիոյ Հայոց Ազգային Սահմանա-գրութեան երկունքին և ծննդեան ժամա-

նակներն են ատոնք: ՎԱԾՍՆԱԿԱՆ Ազգային Սահմանագր-ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐԸ րութիւնը ծնաւ ամիրա-ներու և արհեստաւոր

ժողովուրդի ընդհարումներէն: Փռանսայի մէջ կրթուած հայ մտաւորականութեան ե-րիտասարդ և եռանդուն ոյժերը ժողովուր-դին կողմը բռնեցին: Կազմուեցան խաւար-եաներու և լուսաւորեալներու կուսակցու-թիւնները: Ժամանակակից հայ մամուլը արձանագրեց երկու կողմերու ընդհարում-ներուն արձագանքները: Եւ երուսաղէմի հայ պատրիարքութիւնը, որ Կ. Պոլսի պա-տրիարքարանին նախասահմանագրական շրջանին մէջ, կը ճգնուէր ամիրաներու քը-մահաճոյքին ներքեւ, և նշաւակ եղած էր կարգ մը թերթերու շահախնդիր զրչաձաղ-կումներուն, վաթսնական թուականներուն